

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE

RAPORT

O STANIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM
W 2012 ROKU

Opracowano

w Wydziale Monitoringu Środowiska
Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie

pod kierunkiem dr inż. Ewy J. Lipińskiej
Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska

Zespół autorski:

WIOŚ Rzeszów (Bednarski Jan, Ciba Jolanta, Dąbal Leszek, Fitał Agnieszka, Jaroń- Warszzyńska Renata, Kalisz Elżbieta, Kozak Ewa, Michalak Beata, Nawrot Jolanta, Radomska Anna, Rybak Tomasz, Sitnik Ewa, Styś Katarzyna, Wcisło Anna).

Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej

Bieszczadzki Park Narodowy,

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu- PIB, Zakład Ekologii (Ewa Liana)

Magurski Park Narodowy,

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Rzeszowie (Materna Genowefa, Pęcek Jan),

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie (Sztaba Magdalena),

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie (Siekierzyńska-Zapała Katarzyna),

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

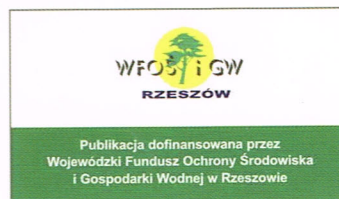
Treść merytoryczna rozdziałów zewnętrznych jest zgodna z oryginałami dostarczonymi przez autorów.

Redakcja: Renata Jaroń – Warszzyńska, Jolanta Ciba

Skład techniczny: Jolanta Ciba

Wydano ze środków

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie
i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie

ISSN 2082-5544

W opracowaniu wykorzystano fotografie:

1. Archiwum WIOŚ Rzeszów,
2. Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej,
3. Magurskiego Parku Narodowego (fot. Michalik S., fot. Nowak A., fot. Nowak D., fot. Wojtas Z.),
4. Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie,
5. Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Rzeszowie,
6. Pana Marka Holly z Bieszczadzkiego Parku Narodowego,
7. Pana Stanisława Kucharzyka z Bieszczadzkiego Parku Narodowego,
8. Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A.
9. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (fot. Lis Ł., fot. Szmuc J.),
10. Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie,

Publikacja dostępna jest na stronie internetowej WIOŚ Rzeszów pod adresem: www.wios.rzeszow.pl

Wydanie I. Nakład 500 egz. Format A₄

Druk i oprawa: drukarnia WAX GRAF s.c., ul. Ciepłownicza 8a, 35-382 Rzeszów, tel. 850 39 90

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	5
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO	7
2. POWIETRZE	8
2.1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza	8
2.2. Monitoring powietrza atmosferycznego	12
2.2.1. Charakterystyka warunków meteorologicznych	12
2.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego	16
2.2.3. Chemizm opadów atmosferycznych i depozycji zanieczyszczeń do podłoża	26
2.3. Działania na rzecz poprawy jakości powietrza	31
3. GLEBY	41
3.1. Jakość gleb użytkowanych rolniczo w świetle badań Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Rzeszowie	41
3.2. Monitoring chemizmu gleb ornych w świetle badań Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach	48
4. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	52
4.1. Presje w środowisku wodnym	52
4.2. Monitoring wód powierzchniowych	66
4.2.1. Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych	77
4.2.2. Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych w obszarach chronionych	81
4.2.3. Klasyfikacja stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych	87
4.2.4. Ocena stanu wód jednolitych części wód powierzchniowych	88
4.3. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w świetle badań Państwowej Inspekcji Sanitarnej	90
4.3.1. Parametry fizykochemiczne	93
4.3.2. Parametry biologiczne	95
4.3.3. Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę	96
4.4. Jakość wód podziemnych w punktach monitoringu chemicznego	100
4.5. Działania na rzecz ochrony wód	105
5. PRZYRODA	108
5.1. Unikalne przyrodniczo walory parków narodowych	108
5.1.1. Bieszczadzki Park Narodowy	108
5.1.2. Magurski Park Narodowy	119
5.2. Budowa dróg szybkiego ruchu a ochrona cennych przyrodniczo obszarów Podkarpacia	124
6. HAŁAS	130
6.1. Źródła hałasu	130
6.2. Monitoring hałasu	130
6.2.1. Hałas przemysłowy	130
6.2.2. Hałas komunikacyjny	131
6.3. Działania na rzecz ograniczenia emisji hałasu do środowiska	138

7. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	140
7.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego	140
7.2. Monitoring i ocena poziomów pól elektromagnetycznych	141
8. ODPADY	145
8.1. Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi	145
8.2. Odpady komunalne	147
8.3. Odpady przemysłowe	149
8.4. Zagospodarowanie odpadów	151
8.5. Podstawowe założenia „Planu gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023”	154
9. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA	156
9.1. Działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie	156
9.1.1. Działalność kontrolna	156
9.1.2. Zapobieganie poważnym awariom oraz działania w sytuacjach kryzysowych	160
9.1.3. Działalność laboratoryjna	168
9.1.4. Badanie stanu środowiska	173
9.1.5. Informacja ekologiczna	177
9.2. Działalność Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie	180
9.2.1. Gospodarowanie środkami finansowymi	181
9.2.2. Efekty rzeczowo-ekologiczne działalności Funduszu	182
9.2.3. Rola Funduszu we wdrażaniu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko	189
9.3. Działalność Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w zakresie międzynarodowego obrotu odpadami na przejściach granicznych	191
9.4. Współpraca służb zaangażowanych w nadzór nad międzynarodowym przemieszczaniem odpadów	194
10. DOBRE PRAKTYKI W ZAKRESIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	197
Wykaz skrótów	201
Spis rysunków	203
Spis tabel	209
Literatura	211

SŁOWO WSTĘPNE

Druga połowa XX wieku zapoczątkowała istotne zmiany o zasięgu globalnym, zarówno w polityce, gospodarce, nauce, jak i technice. Ochrona środowiska przyrodniczego stała się priorytetem, stosowanym w każdej dziedzinie rozwoju gospodarczego i społecznego. Z początkiem XXI wieku zmiany w ochronie środowiska sięgnęły do tej części życia mieszkańców, która przez całe tysiąclecia stanowiła margines działań człowieka: ochrony środowiska przyrodniczego przed niekorzystnymi przekształceniami krajobrazu, zbytniego wykorzystania zasobów naturalnych i zanieczyszczania odpadami stałymi i ciekłymi.

Skutki oddziaływania człowieka na środowisko przyrodnicze są widoczne w formie zdegradowanych gleb, zanieczyszczonych wód powierzchniowych i podziemnych, i atmosfery.

Spoglądając na problem ochrony środowiska przyrodniczego przez pryzmat Europy niezwykle trudno było oszacować wielkość zaniedbań w ochronie środowiska przyrodniczego w Unii Europejskiej i jej poszczególnych państwach członkowskich. Powodem tego stanu był brak jednolitej terminologii prawnej używanej przez państwa członkowskie i bardzo powolne wprowadzanie w życie unijnych postanowień legislacyjnych.

Akty normalizacyjne, które w pewnym stopniu ujednoliciły system ochrony środowiska przyrodniczego w całej Unii Europejskiej, wprowadziły jedynie możliwe sposoby tej ochrony a ich celem jest zachęcanie do poszukiwania metod, technik i technologii bardziej efektywnych.

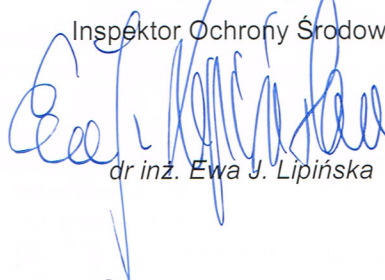
Celem Raportu jest pokazanie wyników oceny i analizy kapitału środowiska przyrodniczego, który jest powiązany z zasobami i kapitałem mieszkańców województwa podkarpackiego. Te trzy wartości składają się na zasoby wiedzy, kwalifikacji, umiejętności, zdolności i gotowości zwiększania kapitału gospodarczego regionu.

Ochrona środowiska przyrodniczego jest w gestii różnych skal społecznych: gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, organów rządowych i samorządowych, ponadpaństwowych ugrupowań politycznych i społecznych, i organów ścigania.

Czynnik społeczny jest postrzegana i niedoceniana barierą obecnego rozwoju ochrony środowiska przyrodniczego. Społeczność lokalna jako potencjał wzrostu gospodarczego jest też hamulcem tego rozwoju. Zjawisko to ma miejsce gdy prawo ochrony środowiska jest traktowane instrumentalnie przez lokalne podmioty gospodarcze, które choć są strategicznie ważne lokalnie, dla województwa i Polski to zarządzający nimi lekceważą wymagania ochrony zdrowia i życia ludzkiego i środowiska.

Nadrzędnym celem Raportu jest zaprezentowanie przejrzystego i zrozumiałego dla szerokiego kręgu odbiorców opracowania. Raport jest adresowany do ekspertów, konsultantów wspomagających samorządy terytorialne w ich pracy, jak i placówek innowacyjno-rozwojowych i naukowych, studentów, uczniów i nauczycieli. To cenne źródło informacji dla mieszkańców gmin i organów ścigania: Policji, Prokuratur i Sądów.

Podkarpacki Wojewódzki
Inspektor Ochrony Środowiska

dr inż. Ewa J. Lipińska

Dr inż. Ewa J. Lipińska
Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

Ewa J. Lipińska, dr inż. nauk technicznych,
Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska.

Ekspert Narodowego Centrum Badań i Rozwoju do oceny merytorycznej projektów w priorytecie badania i rozwój nowoczesnych technologii.

Ekspert Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości do oceny merytorycznej projektów na pierwsze wdrożenie wynalazku.

Autorka podręcznika naukowego „Rozmieszczenie i wpływ na środowisko emisji ze złożeń substancji węglowodorowych współwystępujących ze złożami wód mineralnych w gminie Iwonicz-Zdrój” (2013).

Autorka podręczników naukowo-dydaktycznych „Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne jako instrument polityki zarządzania zasobami środowiska”, „Gospodarka Odpadami”, „Ochrona środowiska od atmosfery do górotworu” i „Powódź 2010 – przyczyny i skutki”, i wielu artykułów naukowych wygłoszonych na konferencjach krajowych i międzynarodowych.